

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)

ประกาศรับข้อเสนอโครงการวิจัย (Full Proposal)

กรอบการวิจัย “การพัฒนาเมืองและพื้นที่กลุ่มเศรษฐกิจโดยรอบบนฐานเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)”
ประจำปีงบประมาณ 2567

1. หลักการและเหตุผล

“การกลายเป็นเมือง” หรือ “ความเป็นเมือง” (Urbanization) เป็นปรากฏการณ์ของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการใช้พื้นที่จากชนบทเป็นแบบเมือง ซึ่งเกณฑ์วัด “ความเป็นเมือง” คือ ขนาดของประชากรต่อพื้นที่โดยที่ ความรวดเร็วและความรุนแรงของการเปลี่ยนแปลงพิจารณาจากระยะเวลาในการเปลี่ยนผ่านกับผลกระทบที่เกิดขึ้น ทั้งต่อพื้นที่และประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่นั้น โดยได้มีการคาดการณ์ไว้ว่าในปี ค.ศ. 2050 สัดส่วนของประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองจะเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 70 ของประชากรโลก การเพิ่มของจำนวนประชากรนับว่าเป็นเงื่อนไขสำคัญของการเปลี่ยนแปลงการใช้พื้นที่ ซึ่งการกลายเป็นเมืองของแต่ละพื้นที่มีปัจจัยขับเคลื่อนใน 2 ลักษณะ คือ ปัจจัยหลักของพื้นที่ เช่น ความแห้งแล้ง ไม่มีที่ทำกิน ไม่มีงานทำ ปัญหาความไม่สงบหรือเกิดภัยพิบัติต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทำให้มีการอพยพย้ายถิ่นฐานของประชากร ขณะที่ความเจริญของเขตเมือง การเป็นแหล่งงาน แหล่งเรียนรู้ พื้นที่แห่งโอกาส กลายเป็นปัจจัยดึงดูดให้ผู้คนอพยพย้ายถิ่นเข้ามาอยู่อาศัยและทำมาหากินเพิ่มมากขึ้น การกลายเป็นเมืองของประเทศไทยก็มีแนวโน้มและทิศทางเช่นเดียวกัน ปัจจุบันประเทศไทยมีประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองจำนวน 22,610,822 คน คิดเป็นร้อยละ 34.21 ของประชากรทั้งประเทศ (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม 2566) ซึ่งการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างต่อเนื่องทำให้การขยายตัวของเมืองในประเทศไทยเป็นไปอย่างรวดเร็ว เกิดการเติบโตแบบไร้ทิศทาง (Urban Sprawl) และเนื่องจากการวางแผนรองรับ การบริหารและจัดการเมืองที่ยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ส่งผลให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการจราจร ขยะตกค้าง มลพิษทางอากาศ การใช้ที่ดินผิดประเภท รวมถึงปัญหาคนจนเมือง เป็นต้น อีกทั้งปัจจุบันสถานการณ์แนวโน้มโลกมีความผันผวนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีผลกระทบอย่างรุนแรงทั้งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรและพฤติกรรมการใช้ชีวิตของประชาชน จากความก้าวหน้าของเทคโนโลยี และการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ (Climate Change) การเกิดโรคอุบัติใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดขึ้นของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เป็นตัวเร่งสำคัญที่ส่งผลให้ “เมือง” ต้องมีการปรับตัวใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

การกลายเป็นเมืองมีผลกระทบในทางลบต่อ “เมือง” ที่ไม่มีการเตรียมการรองรับการเปลี่ยนแปลงหรือมีการเตรียมพร้อมไม่ดีพอ ความรุนแรงของสถานการณ์นั้นกระทบต่อพื้นที่และคุณภาพชีวิตของประชากรทั้งในปัจจุบันและในอนาคตในระยะที่ผ่านมารัฐบาลมีความพยายามในการลดความรุนแรงจากผลกระทบดังกล่าว เห็นได้จากนโยบายในการกระจายความเจริญสู่ภูมิภาค เน้นการพัฒนาที่ยั่งยืน และสร้างความสมดุลระหว่างเมืองกับชนบท เช่นเดียวกับรัฐบาลในยุคปัจจุบันที่ยืนยันความชัดเจนและตอกย้ำแนวทางดังกล่าว ผ่านแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566 – 2570) ที่กำหนดเป้าหมายการพัฒนาเมืองไว้ในหมุดหมายที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ปลอดภัยเติบโตได้อย่างยั่งยืน มุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม พัฒนาเมืองให้น่าอยู่และมีคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับประชาชนทุกกลุ่มอย่างทั่วถึง ซึ่งเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประเด็นการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว

ที่มุ่งเน้นการพัฒนาสังคมเศรษฐกิจให้เติบโตและมีความเป็นธรรมบนความสมดุลของฐานทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีด้วยเศรษฐกิจฐานชีวภาพ นำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิต เพิ่มความเป็นธรรมทางสังคม สามารถลดความเสี่ยงของผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และลดปัญหาความขาดแคลนของทรัพยากรลงได้ และภายใต้แผนแม่บทยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นพื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ (พ.ศ.2561-2580) ยังเน้นเป้าหมายการพัฒนาเมืองนำอยู่ในทุกภูมิภาคของประเทศให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจ แหล่งจ้างงานและที่อยู่อาศัย รวมทั้งพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ที่มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สอดคล้องกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นและศักยภาพของเมือง โดยมีระบบการบริหารจัดการเมืองที่มีประสิทธิภาพ และสิ่งอำนวยความสะดวกที่สามารถรองรับความต้องการของคนทุกกลุ่ม รวมทั้งมีการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี และเป็นเมืองที่มีความยืดหยุ่น ซึ่งสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ทิศทางการพัฒนาทั้งในระดับโลกและระดับประเทศให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่ยังคงสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจแต่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม โดยประโยชน์ของการพัฒนาตกอยู่กับประชาชนในปัจจุบัน และทรัพยากรมีความยั่งยืนส่งต่อคนรุ่นหลังได้ เพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่ความยั่งยืน ลดความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาระหว่างพื้นที่เมืองและชนบท โดยกระจายความเจริญสู่เมืองในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) จึงได้ผลักดันและสนับสนุนการพัฒนาเชิงพื้นที่และลดความเหลื่อมล้ำเพื่อการพัฒนาเมืองนำอยู่และการกระจายศูนย์กลางความเจริญ โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ภายใต้กรอบวิจัย “การพัฒนาเมืองและพื้นที่กลุ่มเศรษฐกิจโดยรอบบนฐานเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)” เพื่อให้เมืองมีข้อมูล ความรู้ กลไก และกระบวนการในการบริหารจัดการเมืองให้มีความสามารถทางการแข่งขัน บนฐานการผลิตที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เกิดการจ้างงาน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และเมืองมีการเติบโตอย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อศึกษาบริบทของเมือง กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเมือง และวิเคราะห์กิจกรรมทางเศรษฐกิจภายใต้นิยามเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

2.2 เพื่อพัฒนาหรือยกระดับห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายใต้นิยามเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่สัมพันธ์กับการพัฒนาเมืองและพื้นที่กลุ่มเศรษฐกิจโดยรอบซึ่งนำไปสู่การสร้างกลุ่มเศรษฐกิจระดับพื้นที่ (Economic Cluster) ของเมืองและพื้นที่โดยรอบ

2.3 เพื่อสร้างกลไกใหม่ในการพัฒนาเมืองภายใต้นิยามเศรษฐกิจสีเขียวของเมืองและพื้นที่โดยรอบที่สัมพันธ์กับกิจกรรมการพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของเศรษฐกิจสีเขียว

2.4 เพื่อสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการพัฒนาเมืองภายใต้นิยามเศรษฐกิจสีเขียวของเมืองและพื้นที่โดยรอบที่สัมพันธ์กับกิจกรรมการพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของเศรษฐกิจสีเขียว

2.5 เพื่อให้เกิดแผนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัยของเมืองและพื้นที่โดยรอบที่สัมพันธ์ต่อห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของฐานเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่จะนำไปสู่การสร้างงาน และการยกระดับทางเศรษฐกิจที่สัมพันธ์กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่

3. ขอบเขตการดำเนินงาน

ขอบเขตเชิงพื้นที่และประเด็นสอดคล้องกับเป้าหมาย OKR ตามแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ พ.ศ. 2566 - 2570 ในยุทธศาสตร์ที่ 2 การยกระดับสังคมและสิ่งแวดล้อมให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาท้าทายและปรับตัวได้ทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยใช้วิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม แผนงาน P13 (S2) พัฒนาเมืองนำอยู่และพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน/

ท้องถิ่น และกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมสู่ทุกภูมิภาค โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทชาติที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

3.1 เป้าหมายของกรอบการวิจัย

O1 P13: พัฒนาเมืองนำอยู่ที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น โดยการพัฒนาพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เมืองแห่งการเรียนรู้ (Learning City) พื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษ และเมืองชายแดน พร้อมทั้งพื้นที่ทดลองนวัตกรรม เจริญนโยบาย (Policy Sandbox) เพื่อกระจายความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม ให้เกิดการพัฒนาย่างยั่งยืน โดยใช้วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยเมืองนำอยู่มุ่งเน้นผลสำเร็จของการพัฒนาตาม 5 มิติ (มิติการพัฒนาคน มิติสิ่งแวดล้อม มิติเศรษฐกิจและความมั่งคั่ง มิติความสงบสุขและความปลอดภัย และมิติความเป็นหุ้นส่วนการพัฒนา) ของเป้าหมายการพัฒนาย่างยั่งยืน

3.2 ตัวชี้วัดของกรอบการวิจัย

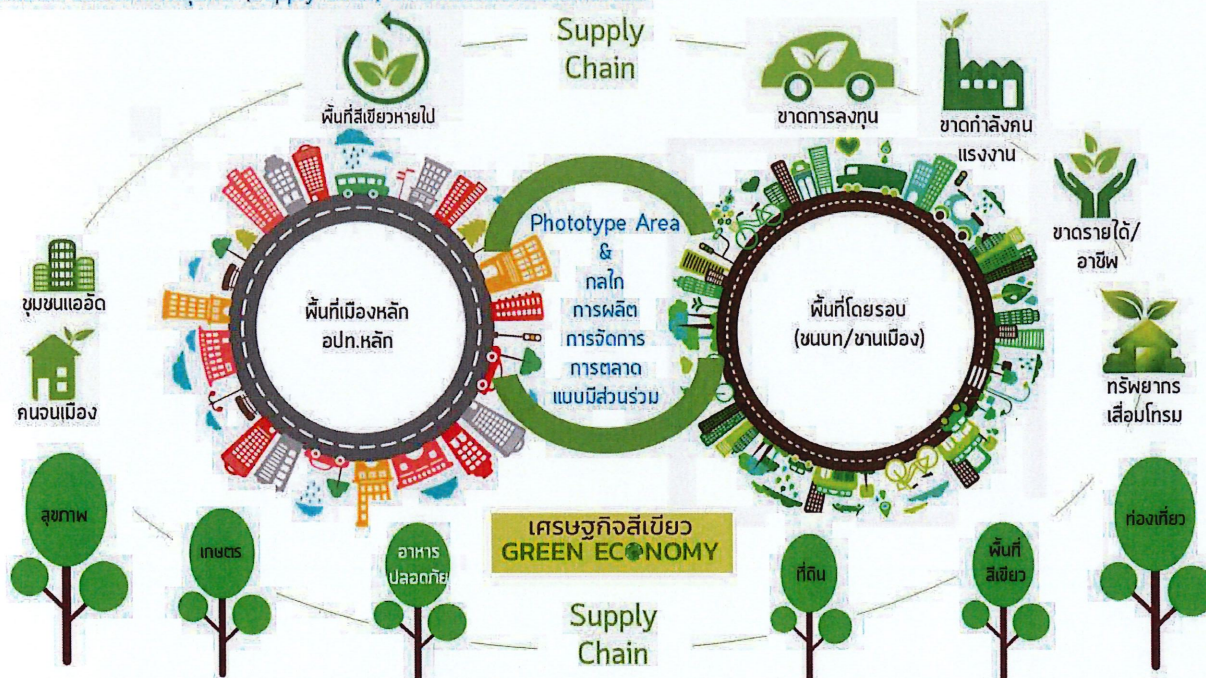
KR1 P13: จำนวนเมืองนำอยู่ตาม 5 มิติของเป้าหมายการพัฒนาย่างยั่งยืนที่เชื่อมโยงกับการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยการใช้ผลงานวิจัย องค์กรความรู้ เทคโนโลยีและ นวัตกรรม (50 เมือง ในช่วงปี 2566 - 2570)

KR8 P13: จำนวนนโยบาย มาตรการ หรือนวัตกรรมเจริญนโยบาย (Policy Innovation) ของการพัฒนาเมือง นำอยู่ที่ถูกนำไปใช้และแสดงได้ว่าสามารถยกระดับการพัฒนาชุมชน/ท้องถิ่น โดยเมืองนำอยู่มุ่งเน้นผลสำเร็จของ การพัฒนาตาม 5 มิติ ของเป้าหมายการพัฒนาย่างยั่งยืน (100 นโยบาย/มาตรการ/นวัตกรรมเจริญนโยบาย ในช่วงปี 2566 - 2570)

KR9 P13: จำนวนผู้นำเอาผลงานวิจัย องค์กรความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรมด้านการพัฒนาเมืองไปถ่ายทอด และ/หรือใช้ประโยชน์ โดยความร่วมมือกับหน่วยงานและประชาชนในพื้นที่ (1,200 คน ในช่วงปี 2566 - 2570)

3.3 กรอบแนวคิดการวิจัย

เป้าหมาย : ยกระดับห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ในการพัฒนาเมืองและพื้นที่โดยรอบ

กรอบการวิจัย “การพัฒนาเมืองและพื้นที่กลุ่มเศรษฐกิจโดยรอบบนฐานเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)”

3.4 โจทย์และเป้าหมายที่สำคัญ

วัตถุประสงค์	โจทย์	เป้าหมายที่สำคัญ
1. เพื่อศึกษาบริบทของเมือง กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเมือง และวิเคราะห์กิจกรรมทางเศรษฐกิจภายใต้นิยามเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่	■ กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นฐานการผลิตหลักของเมือง ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เมืองและพื้นที่โดยรอบหรือในระดับ ความ รุน แรง ของ ผลกระทบเป็นอย่างไร และหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบในพื้นที่มีวิธีการจัดการแก้ไขอย่างไรบ้าง	■ ข้อมูลพื้นฐาน/บริบทของเมืองที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจของเมือง ■ ข้อมูลกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจซึ่งเป็นฐานการผลิตหลักของเมืองที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เมืองและพื้นที่โดยรอบ ระดับความรุนแรงของผลกระทบ และรูปแบบและวิธีการในการจัดการแก้ไขของหน่วยงานหรือผู้รับผิดชอบในพื้นที่
2. เพื่อพัฒนาหรือยกระดับห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายใต้ นิยามเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่สัมพันธ์กับการพัฒนาเมืองและพื้นที่กลุ่มเศรษฐกิจโดยรอบ ซึ่งนำไปสู่การสร้างกลุ่มเศรษฐกิจระดับพื้นที่ (Economic Cluster) ของเมือง และพื้นที่โดยรอบ	■ กิจกรรมทางเศรษฐกิจเดิมซึ่งส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมีห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) เป็นอย่างไร มีปัญหาในกระบวนการผลิตหรือการจัดการอย่างไรที่ทำให้ไม่สามารถปรับเปลี่ยนให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้ ■ กิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ที่เป็นมิตรหรือไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมีห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) อย่ ่างไร และควรมีปัจจัยเงื่อนไขอะไรในการสนับสนุนหรือผลักดันให้เกิดการผลิตหรือระบบเศรษฐกิจที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	■ ผลการวิเคราะห์ห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจเดิมที่เป็นมิตรหรือไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ปัจจัยเงื่อนไขที่ส่งผลให้เกิดการผลิตหรือระบบเศรษฐกิจที่ไม่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ■ ผลการพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรหรือไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ปัจจัย/เงื่อนไขที่นำไปสู่ระบบเศรษฐกิจสีเขียว และบทบาทของหน่วยงานหรือภาคีความร่วมมือที่เกี่ยวข้อง
3. เพื่อพัฒนากลไกใหม่ในการพัฒนาเมืองภายใต้ นิยามเศรษฐกิจสีเขียวของเมืองและพื้นที่โดยรอบ ที่สัมพันธ์กับกิจกรรมการพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของเศรษฐกิจสีเขียว	■ การขับเคลื่อนให้เกิดพื้นที่ต้นแบบในการปฏิบัติการต้องใช้กลไกใด มีความเหมือนหรือแตกต่างจากกลไกเดิมหรือกลไกปกติที่มีอยู่อย่างไร	■ กลไกการขับเคลื่อนให้เกิดพื้นที่หรือกิจกรรมต้นแบบในการปฏิบัติการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ของเมืองและพื้นที่โดยรอบ ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่

วัตถุประสงค์	โจทย์	เป้าหมายที่สำคัญ
4. เพื่อสร้างองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมในการพัฒนาเมืองภายใต้นิยามเศรษฐกิจสีเขียวของเมืองและพื้นที่โดยรอบ ที่สัมพันธ์กับกิจกรรมการพัฒนาห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของเศรษฐกิจสีเขียว	การพัฒนาหรือยกระดับห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายใต้ นิยามเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ต้องใช้องค์ความรู้ หรือนวัตกรรมใดบ้าง	องค์ความรู้ นวัตกรรม ที่นำไปสู่การพัฒนาหรือยกระดับห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายใต้นิยามเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) พื้นที่ต้นแบบหรือกิจกรรมต้นแบบในการพัฒนาเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ของเมือง
5. เพื่อให้เกิดแผนการลงทุน ในโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนการพัฒนาเมืองและที่อยู่อาศัยของเมืองและพื้นที่โดยรอบ ที่สัมพันธ์ต่อห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ของฐานเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่จะนำไปสู่การสร้างงาน และการยกระดับทางเศรษฐกิจที่สัมพันธ์กับการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่	แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเมือง และพื้นที่ กลุ่มเศรษฐกิจ โดยรอบบนฐานเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่สอดคล้องกับบริบท/ขีดความสามารถของพื้นที่ ที่นำไปสู่การสร้างงาน และการยกระดับทางเศรษฐกิจ/คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ควรเป็นอย่างไร	แผนปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเมืองและพื้นที่กลุ่มเศรษฐกิจโดยรอบบนฐานเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) ที่สอดคล้องกับบริบท/ขีดความสามารถของพื้นที่ ที่นำไปสู่การสร้างงาน และการยกระดับทางเศรษฐกิจ/คุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ที่เชื่อมโยงไปสู่แผนพัฒนาท้องถิ่นและแผนพัฒนาจังหวัด

* ข้อเสนอโครงการวิจัยที่เสนอขอรับทุนต้องทำทุกโจทย์

** โครงการวิจัยที่เคยได้รับทุนวิจัย หากมีความประสงค์จะเสนอขอรับทุนวิจัยและนวัตกรรมต่อเนื่อง ต้องเสนอผลการดำเนินงานจากทุนเดิมและโจทย์ใหม่ที่ยกระดับจากผลงานเดิมให้ชัดเจน และสอดคล้องกับเป้าหมาย และกรอบวิจัยในประกาศทุน

3.4 พื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

- พื้นที่ระดับเทศบาลเมืองขึ้นไป โดยเป็นเมืองศูนย์กลางในภูมิภาคตามที่ระบุไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติที่ 6 ประเด็นพื้นที่และเมืองนำอยู่อัจฉริยะ

- เมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล เชียงใหม่ ขอนแก่น สงขลา ภูเก็ต เมืองในระเบียงเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ได้แก่ ระยอง ฉะเชิงเทรา และชลบุรี
- ภาคเหนือ ได้แก่ เชียงราย พิชณุโลก นครสวรรค์ น่าน ลำปาง
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ นครราชสีมา มุกดาหาร หนองคาย อุดรธานี อุบลราชธานี ร้อยเอ็ด สกลนคร และบุรีรัมย์
- ภาคกลางและภาคตะวันตก ได้แก่ พระนครศรีอยุธยา กาญจนบุรี สระบุรีและราชบุรี
- ภาคใต้ ได้แก่ สุราษฎร์ธานี กระบี่ และยะลา

- เมืองที่มีฐานทุนเดิมจากการขับเคลื่อนงานวิจัยของหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนา ระดับพื้นที่ (บพท.) หรือเมืองตามนโยบายการพัฒนาของรัฐบาล โดยมีศักยภาพและความพร้อมในการดำเนินงานตามเงื่อนไขของการประกาศทุน

4. นิยามศัพท์

เศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) คือ ระบบเศรษฐกิจที่ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงความเป็นอยู่ของมนุษย์ และความเท่าเทียมทางสังคม ขณะเดียวกันก็ลดความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายต่อสิ่งแวดล้อมและความขาดแคลนทางระบบนิเวศอย่างมีนัยสำคัญด้วยวิธีการที่ใช้และปล่อยคาร์บอนออกน้อย ใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพมาก และเกิดจากความร่วมมือของคนในสังคม (The UNEP-led Green Economy initiative, 2011)

เศรษฐกิจสีเขียว คือ ระบบเศรษฐกิจที่ยืดหยุ่น ซึ่งช่วยปรับปรุงคุณภาพชีวิตสำหรับทุกคน ภายใต้ข้อจำกัดด้านนิเวศวิทยาของโลก (คณะกรรมการร่วมเศรษฐกิจสีเขียว, Green Economy Coalition, 2010)

เศรษฐกิจสีเขียว คือ ระบบเศรษฐกิจที่การเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth) และความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมไปด้วยกันได้ ส่งเสริมกัน พร้อมกับสนับสนุนให้เกิดความก้าวหน้าในเรื่องการพัฒนาทางสังคม (หอการค้านานาชาติ, International Chamber of Commerce, 2012)

เศรษฐกิจสีเขียว คือ ระบบเศรษฐกิจที่เพิ่มสวัสดิการและการจ้างงานของคนผ่านการลงทุนโดยตรงของรัฐและสังคม เพื่อให้แน่ใจได้ว่าการลดการปล่อยมลพิษออกสู่สิ่งแวดล้อม และกระตุ้นประสิทธิภาพการใช้พลังงานและทรัพยากร เช่นเดียวกับการปกป้องไม่ให้เกิดอันตรายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity) และระบบนิเวศ (Ecosystem) (Diyar et al., 2014. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.04.497>.)

การพัฒนาเมืองบนฐานเศรษฐกิจสีเขียว คือ การยกระดับระบบนิเวศเพื่อการพัฒนาพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบท โดยใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และศักยภาพระบบการผลิตด้านการเกษตรกรรม เชื่อมโยงกับการบริหารจัดการปัจจัยและการจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) ระหว่างระบบการผลิตในพื้นที่และความต้องการการบริโภคในเมืองบนพื้นฐานระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและอุตสาหกรรมต่อยอด

เมืองที่ชาญฉลาด¹ (Smart City) หมายถึง เมืองที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัยและชาญฉลาด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการให้บริการและการบริหารจัดการเมือง ลดค่าใช้จ่ายและการใช้ทรัพยากรของเมืองและประชากรเป้าหมาย โดยเน้นการออกแบบที่ดี และการมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและภาคประชาชนในการพัฒนาเมือง ภายใต้แนวคิดการพัฒนา เมืองน่าอยู่ เมืองทันสมัย ให้ประชาชนในเมืองมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขอย่างยั่งยืน การพัฒนาเมืองอัจฉริยะมีมิติการพัฒนาได้หลายด้าน โดยมีมิติที่สำคัญ 7 ด้านคือ 1) สิ่งแวดล้อมอัจฉริยะ (Smart Environment) 2) การเดินทางและขนส่งอัจฉริยะ (Smart Mobility) 3) การดำรงชีวิตอัจฉริยะ (Smart Living) 4) พลเมืองอัจฉริยะ (Smart People) 5) พลังงานอัจฉริยะ (Smart Energy) 6) เศรษฐกิจอัจฉริยะ (Smart Economy) 7) การบริหารภาครัฐอัจฉริยะ (Smart Governance))

แนวคิดเมืองน่าอยู่² (Livable City) หมายถึง ระบบเมืองที่เอื้อต่อร่างกาย สังคม จิตใจ และการพัฒนาส่วนบุคคลของผู้อยู่อาศัย รวมถึงการพัฒนาพื้นที่ในเมืองให้น่ารื่นรมย์และตอบสนองความต้องการของประชาชนได้ นอกจากนี้เมืองจะต้องสามารถสะท้อนถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมของพื้นที่ หลักการสำคัญของเมืองน่าอยู่ ได้แก่ ความเสมอภาค ศักดิ์ศรี การเข้าถึงได้ ความสนุกสนาน และการมีส่วนร่วม

5. กรอบงบประมาณและระยะเวลา

5.1) การจัดสรรงบประมาณ กรอบงบประมาณการสนับสนุนทุนวิจัย 500,000 – 1,000,000 บาทต่อโครงการหรือชุดโครงการวิจัย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับเป้าหมาย ตัวชี้วัด ขอบเขต และลักษณะของข้อเสนอโครงการวิจัยนั้น

5.2) ระยะเวลาดำเนินชุดโครงการวิจัย 8 – 12 เดือน

¹ สืบค้นจาก <https://www.depa.or.th/th/smart-city-plan> เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2565

² citiesPLUS, (2003) อ้างถึงใน Vanessa Timmer and Nola-Kate Seymoar, 2006.

6. คุณสมบัติและเงื่อนไขของผู้เสนอขอรับทุน

6.1) ผู้มีสิทธิเสนอขอรับทุน คือ นักวิจัยภายใต้ต้นสังกัดที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล อาทิ สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานรัฐ หน่วยงานภาคเอกชน หน่วยงานภาคประชาสังคม วิสาหกิจชุมชน/วิสาหกิจเพื่อสังคม ที่มีสถานที่ตั้ง/พื้นที่บริการ/ที่พำนักอยู่ในพื้นที่เป้าหมายการดำเนินงานวิจัย หากเป็นสถาบัน/หน่วยงานภายนอกพื้นที่เป้าหมายต้องมีการมีส่วนร่วมและมีความร่วมมือกับสถาบัน/หน่วยงานวิชาการในพื้นที่อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมเท่านั้น

6.2) ผู้ที่สนใจเสนอขอรับทุนต้องมีเอกสารยืนยันความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลเมืองขึ้นไป องค์กรหรือหน่วยงานที่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีภารกิจหรือการดำเนินงานในพื้นที่วิจัยที่เกี่ยวข้องวัตถุประสงค์ของกรอบการวิจัย

6.3) หน่วยงานต้นสังกัด (สถาบัน/หน่วยงาน/มหาวิทยาลัย) ของหัวหน้าโครงการ จะต้องมีการช่วยบริหารงานวิจัย และที่ตั้งหรือพื้นที่บริการอยู่ในจังหวัดเป้าหมายของการดำเนินงานวิจัย หากเป็นสถาบัน/หน่วยงาน/มหาวิทยาลัย ภายนอกพื้นที่เป้าหมายต้องมีความร่วมมือกับสถาบัน/หน่วยงาน/มหาวิทยาลัยในพื้นที่อย่างเป็นทางการเป็นรูปธรรมเท่านั้น (พร้อมแนบไฟล์เอกสารความร่วมมือ)

6.4) นักวิจัยภายใต้ต้นสังกัดที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล อาทิ สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานรัฐ หน่วยงานภาคเอกชน หน่วยงานภาคประชาสังคม วิสาหกิจชุมชน/วิสาหกิจเพื่อสังคม สามารถยื่นเสนอข้อเสนอชุดโครงการวิจัยได้เพียง 1 ชุดโครงการวิจัย

6.5) ประสพการณ์ ศักยภาพ ทักษะการทำงานวิจัยเดิมที่สามารถนำมาต่อยอดการขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่ (ขอให้บรรยายละเอียดในความเป็นมาของโครงการวิจัย/ประวัตินักวิจัย)

6.6) กรณีผู้ยื่นขอรับการสนับสนุนเป็นภาคเอกชนและภาคประชาสังคม จะต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนทุนวิจัย และนวัตกรรมแก่ภาคเอกชนและภาคประชาสังคม เพื่อให้นำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ พ.ศ. 2563

ทั้งนี้ ขอสงวนสิทธิ์ไม่รับพิจารณาสนับสนุนทุนวิจัย สำหรับโครงการที่ได้รับทุนประจำปีงบประมาณ 2565 และประจำปีงบประมาณ 2566 ซึ่งอยู่ระหว่างดำเนินการ

อนึ่ง หน่วย บพท. ขอสงวนสิทธิ์ในการคัดเลือกนักวิจัยเข้ารับการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมในโจทย์วิจัย ซึ่งเป็นไปตามประกาศหน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ที่ 8/2565 เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาบุคคลเข้ารับการสนับสนุนทุนวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาพื้นที่รูปแบบทาบตาม (Commissioning)

7. แนวทางการจัดการ

เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการงานวิจัยและนวัตกรรมที่โปร่งใส มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด หน่วย บพท. จึงวางการบริหารจัดการทุนวิจัยเพื่อการพัฒนาในระดับพื้นที่ ดังนี้

7.1) หน่วย บพท. ได้เปิดรับข้อเสนอชุดโครงการวิจัยโดยประกาศให้รับทราบโดยทั่วถึงกัน โดยมีรายละเอียดที่ครบถ้วนและมีเวลาให้กับ สถาบัน/หน่วยงาน/นักวิจัย/นักวิชาการอิสระ ที่สนใจได้พัฒนาข้อเสนอโครงการวิจัย/ชุดโครงการวิจัยตามสมควร

7.2) เมื่อได้รับข้อเสนอชุดโครงการวิจัยแล้ว หน่วย บพท. จะได้จัดให้มีกระบวนการพิจารณาถ้อยแถลง ข้อเสนอชุดโครงการวิจัย โดยคณะกรรมการพิจารณา ติดตามและประเมินผลประจำแผนงาน

7.3) หน่วย บพท. จะเชิญนักวิจัยภายใต้ต้นสังกัดที่มีสถานะเป็นนิติบุคคล อาทิ สถาบันอุดมศึกษา หน่วยงานรัฐ หน่วยงานภาคเอกชน หน่วยงานภาคประชาสังคม วิสาหกิจชุมชน/วิสาหกิจเพื่อสังคม ที่ผ่านการพิจารณาเบื้องต้นนำเสนอรายละเอียดชุดโครงการวิจัย โดยหน่วย บพท. จะจัดเวทีพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยแบบ Dialogue Forum ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีส่วนได้เสียสำคัญ (Stakeholder) และผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (User)

เพื่อพิจารณาชุดโครงการวิจัยโดยละเอียด แล้วสรุปภาพรวมเพื่อแจ้งผลการพิจารณาต่อคณะผู้วิจัยเพื่อปรับข้อเสนอชุดโครงการวิจัยและจัดทำสัญญารับทุนวิจัยและนวัตกรรมต่อไป

8. เกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการวิจัย

การพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยมี 2 ขั้นตอน โดยมีเกณฑ์การพิจารณา ดังนี้

8.1) เกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยเบื้องต้น

- 1) ข้อเสนอโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์ มีรายละเอียดครบถ้วน และเป็นไปตามเงื่อนไขของประกาศทุนที่ระบุไว้
- 2) มีวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และแผนการดำเนินงานที่ชัดเจนสอดคล้องตามแนวทางการประกาศทุน
- 3) สถาบัน/หน่วยงาน/มหาวิทยาลัย/นักวิจัย และผู้รับผิดชอบโครงการมีความรู้ และประสบการณ์บริหารจัดการงานวิจัย การดำเนินงานวิจัยและคาดว่าจะสามารถปฏิบัติงานและควบคุมการวิจัยได้ตลอดการรับทุนภายในระยะเวลาที่กำหนด
- 4) มีทุนการทำงานเดิมในการทำงานวิจัยเพื่อพัฒนาสังคม พื้นที่และชุมชนท้องถิ่น และ/หรือนโยบายในการขับเคลื่อนการทำงานในลักษณะนี้
- 5) มีเอกสารยืนยันความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับเทศบาลเมืองขึ้นไป หรือตามที่ประกาศทุนระบุไว้

8.2) เกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอชุดโครงการวิจัยโดยละเอียด

- 1) การพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยโดยละเอียด หน่วย บพท. จะจัดเวทีพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัยแบบ Dialogue Forum ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน (Expert Content) ผู้มีส่วนได้เสียสำคัญ (Stakeholder) และผู้ใช้ประโยชน์จากงานวิจัย (User) เพื่อพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย โดยมีหลักเกณฑ์การพิจารณาข้อเสนอโครงการวิจัย ได้แก่ เป้าหมายและตัวชี้วัดที่วัดการเปลี่ยนแปลงได้จริง ประเด็นโจทย์การวิจัยและเนื้อหาโครงการวิจัย กระบวนการและการออกแบบการวิจัยเพื่อตอบโจทย์ กระบวนการและกลไกความร่วมมือในพื้นที่เป้าหมาย ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของผู้บริหารโครงการ ความชัดเจนของผลผลิต (Output) และความคุ้มค่าของการลงทุนวิจัย (Value of Money) รวมถึงโอกาสประสบความสำเร็จของโครงการ
- 2) กรณีโครงการที่มีการสะท้อนความร่วมมือและการสนับสนุนจากภาคีผู้ใช้งานในระดับพื้นที่ โดยมีความร่วมมือในรูปแบบของงบประมาณสมทบหรือการสนับสนุนอื่น ๆ จะได้รับการพิจารณาเป็นพิเศษ

9. การส่งข้อเสนอโครงการวิจัย/ชุดโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์ (Full Proposal)

- 9.1) ประกาศรับข้อเสนอโครงการวิจัยฯ วันที่ 29 มีนาคม 2567 ผ่านระบบข้อมูลสารสนเทศวิจัย และนวัตกรรมแห่งชาติ National Research and Innovation Information System (NRIIS) เว็บไซต์ <https://nriis.go.th/> และหน้าเว็บไซต์หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) เว็บไซต์ <https://pmua.or.th/>
- 9.2) สถาบัน/หน่วยงาน/นักวิจัย ที่สนใจสามารถ Download แบบฟอร์มข้อเสนอชุดโครงการวิจัยได้ที่ <https://nriis.go.th/> และ <https://pmua.or.th/>
- 9.3) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) จัดกิจกรรมชี้แจงเป้าหมายของกรอบการวิจัย “การพัฒนาเมืองและพื้นที่กลุ่มเศรษฐกิจโดยรอบบนฐานเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy)” และตอบข้อซักถามแก่ผู้สนใจ ในวันที่ 3 เมษายน 2567 เวลา 10.30 น. โดยท่านสามารถติดตามข่าวสารได้ที่ <https://www.facebook.com/PMUA.THAI>

- 9.4) ขอให้ผู้เสนอโครงการวิจัยยื่นข้อเสนอชุดโครงการวิจัยฉบับสมบูรณ์ผ่านระบบ NRIIS โดยแนบ File Word และ PDF ตามแบบฟอร์มของหน่วย บพท. ภายในวันที่ 23 เมษายน 2567 ก่อนเวลา 15.00 น.
- 9.5) สถาบันต้นสังกัดหัวหน้าโครงการวิจัยทำการรับรองข้อเสนอชุดโครงการวิจัยผ่านระบบ NRIIS ภายในวันที่ 23 เมษายน 2567 ก่อนเวลา 18.30 น.
- 9.6) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.) ขอสงวนสิทธิ์ในการรับพิจารณาเฉพาะเอกสารต้นฉบับที่มีรายละเอียดครบถ้วนตามเงื่อนไข และสถาบันต้นสังกัดหัวหน้าโครงการวิจัยทำการรับรองข้อเสนอโครงการวิจัยในเวลาที่กำหนดตามข้อ 9.5 หากพ้นกำหนดจะถือว่าเป็นโมฆะ

10. การแจ้งผลการพิจารณา

หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ จะแจ้งผลการพิจารณาเบื้องต้นให้ผู้ที่ยื่นข้อเสนอชุดโครงการวิจัยทราบ ทางเว็บไซต์ที่ <https://nriis.go.th/> และ <https://pmua.or.th/> ภายในเดือนพฤษภาคม 2567

ทั้งนี้ สามารถสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ นางสาวสุทธิดา มณีกุล หมายเลขโทรศัพท์ 02-109-5432 ต่อ 815 ในวันและเวลาปฏิบัติงาน หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ suttida.man@nxpo.or.th

อนึ่ง ผู้เสนอขอรับทุนได้รับทราบและเข้าใจข้อความโดยละเอียดแล้ว และผลการพิจารณารับทุนวิจัย หน่วย บพท. ถือเป็นที่สุด

ประกาศ ณ วันที่ 29 มีนาคม พ.ศ. 2567

(ดร.กิตติ สัจจาวัฒนา)

ผู้อำนวยการหน่วยบริหารและจัดการทุน
ด้านการพัฒนาระดับพื้นที่